

УДК 338.48 (477.83)

Ефективність використання туристичних ресурсів Львова

Наталія Павленчик

Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського (Україна)

Туристична сфера є однією із найважливіших галузей світової економіки, яка стає змістом та стилем життя для мільйонів людей. Її розвиток безпосередньо залежить від стану політичних, економічних, соціальних, культурних і міжособистісних відносин як у всередині країни, так і на міжнародному рівні. Також значний вплив на розвиток туристичної індустрії країни має її географічно-територіальне розміщення та наповнення туристично-рекреаційними ресурсами. Україна володіє значним потенціалом для розвитку внутрішнього й міжнародного туризму та має всі передумови, щоб увійти до найбільш розвинених у туристичному контексті країн світу. Галузь туризму є вагомим джерелом стабільного й динамічного збільшення надходжень до бюджету, істотного позитивного впливу на стан інфраструктури та економіки загалом. Вона сприяє підвищенню зайнятості населення, розвитку ринкових відносин, міжнародному співробітництву, залученню громадян до пізнання багатой природної та історико-культурної спадщини краю, збереженню екологічної рівноваги.

Львівська область займає вагоме місце в Україні за розвитком туризму. Це, найперше, зумовлено вигідним прикордонним положенням, що дає можливість приймати як зарубіжних, так і вітчизняних туристів, значною кількістю історико-культурних і архітектурних пам'яток, збереженою автентичною архітектурою, розвиненим готельно-розважальним та ресторанним бізнесом. Львівщина займає одне з визначних місць у державі та належить до п'ятірки найбільш привабливих та популярних туристично-рекреаційних регіонів України. Природно-рекреаційні та лікувально-оздоровчі ресурси регіону представлені мінеральними водами, грязями та озокеритом, на базі яких розвиваються відомі в Україні та за кордоном курорти – Трускавець, Моршин, Східниця, Немирів, Великий Любін, Шкло. З огляду на складне історичне минуле та співіснування багатьох народів і релігій область володіє значними культурними та сакральними пам'ятками. На території області зосереджено 25% усієї історико-архітектурної спадщини України – 794 архітектурні та містобудівні пам'ятки національного значення, 2637 – місцевого значення та

834 пам'ятки археології, 14 з яких мають статус національних. Усе це і приваблює туристів (табл. 1).

Таблиця 1

**Динаміка туристичних потоків
у Львівській області (тис. осіб), 2000–2017 рр.***

Показники	2000 р.	2005 р.	2010 р.	2017 р.	2017 р. до 2000 р.,%
Кількість туристів, обслужених суб'єктами туристичної діяльності, усього	118,8	90,8	153,9	175,2	147,5
Іноземні туристи (в'їзні туристи)	23,8	11,2	9,9	6,0	25,2
Внутрішні туристи	66,5	44,5	41,7	86,5	130,0
Кількість екскурсантів	64,9	112,5	56,0	15,0	23,1

Примітка: * розраховано на основі даних [1].

Як свідчать дані табл. 1, показники туристичної активності на Львівщині мають строкатий характер. Зокрема, у 2017 р. загальна кількість туристів, обслужених суб'єктами туристичної діяльності, зросла на 56339 осіб порівняно з 2000 р. Проте якщо у 2017 р. кількість іноземних різко зменшилася на 17717 осіб порівняно із 2000 р., то кількість внутрішніх туристів зросла майже на 30 пунктів.

У 2017 р. на Львівщині діяли 337 од. колективних засобів розміщення, із яких 277 готелів та аналогічних закладів, їхня одноразова місткість становила 18,3 тис. місць та 60 одиниць спеціалізованих засобів на 14,6 тис. місць. Упродовж 2017 р. послугами колективних засобів розміщування скористалися 987,9 тис. осіб, зокрема у готелях зупинилися 871,4 тис. приїжджих, що на 749,5 тис. осіб більше, ніж у хостелах, у спеціалізованих засобах (санаторіях, пансіонатах, базах відпочинку) оздоровилося 116,5 тис. осіб. Отже, туристи надають перевагу розміщенню у комфортному готельному номері, ніж у хостелі, що зумовлено їхньою купівельною спроможністю, з чим пов'язане і підвищення рівня рентабельності підприємств готельного бізнесу (табл. 2).

Таблиця 2

**Рівень рентабельності послуг,
наданих колективними засобами розміщування***

Показники	2011 р.	2013 р.	2015 р.	2017 р.	2017 р. до 2011 р.,%
Доходи від послуг, всього, тис. грн	1176,7	1382,8	1385,0	2083,8	177,0
у т. ч. готелі та аналогічні засоби розміщування	427,7	542,8	842,4	1352,2	у 3 р.
спеціальні засоби розміщування	749,0	840,0	542,6	731,6	97,6
Витрати колективних засобів розміщування, всього, тис. грн	1014,9	1176,9	1313,3	1827,6	180,0
у т. ч. готелі та аналогічні засоби розміщування	382,5	535,4	824,7	1159,2	у 3 р.
спеціальні засоби розміщування	632,5	641,5	488,7	668,4	105,6
Рівень рентабельності послуг, всього, %	115,9	117,4	105,4	114,0	-1,9 п.
у т. ч. готелі та аналогічні засоби розміщування	111,8	101,3	102,1	116,6	+4,8 п.
спеціальні засоби розміщування	118,4	130,9	111,0	109,4	-9,0 п.

Примітка:* розраховано на основі даних [1].

Як свідчать дані табл. 2, діяльність колективних засобів розміщення Львівської області з надання послуг є ефективною і прибутковою, хоча загалом їхній рівень рентабельності у 2017 р. зменшився на 1,9 відсоткових пунктів порівняно з 2011 р. Фінансові показники господарської діяльності готелів та аналогічних засобів розміщення протягом досліджуваного періоду є стабільними і мають тенденцію до зростання. Зокрема, у 2017 р. вони одержали доходів на 924,5 тис. грн більше порівняно із 2011 р. Водночас у 2017 р. майже утричі зросли і їхні витрати порівняно із 2011 р., однак темпи їхнього зростання були меншими, ніж темпи росту доходів. Це дало їм змогу підвищити у 2017 р. рівень рентабельності наданих ними послуг на 4,8 відсоткових пункти порівняно із 2011 р. У середньому у 2017 р. на одне підприємство готельного типу одержано 6183,4 тис. грн доходу, що на 2471,4 тис. грн більше, ніж у 2011 р.

Як показує світовий досвід, галузь туризму може забезпечити значний економічний ефект. У структурі доходів розвинутих країн внутрішній туризм забезпечує 80–90 %, а в середньому у світі – понад 72 % надходжень. В Україні ж

цей показник становить лише 64 %, і в загальносвітовому рейтингу наша країна займає лише 48 місце. За даними ЛКП «Центр розвитку туризму», у 2018 р. туристи залишили у Львові 615 млн євро, або 20,5 млрд грн, що на 254 млн євро більше, ніж у 2017 р. Відповідно надходження до міського бюджету від туризму та сфери гостинності у 2018 р. зросли у 1,8 раза порівняно із 2017 р. та становили 127,8 млн гривень. У середньому 1 турист у 2018 р. витрачав за весь період перебування у Львові 350 євро, тоді як у 2017 р. цей показник становив 130 євро.

Отже, як свідчить аналіз, туристичні ресурси Львівської області використовують ефективно, однак не повною мірою. Туристична галузь Львівщини має значний потенціал, раціональне використання якого зумовлює необхідність залучати інноваційні розробки та інвестиції, що в кінцевому підсумку сприятиме формуванню конкурентоспроможності регіону.

Список використаних джерел

1. Туристична діяльність та колективні засоби розміщування у Львівській області : стат. зб., 2018 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.lv.ukrstat.gov.ua/ukr/publ/2018/ZB2120180101.pdf>